

1899-ko Agorraren 17-an

GIPUZKOAKO DIPUTAZIO CHIT GOITUAREN AURREAN

AITA SERAPIO MENDIAK

Meza nagusian egintako

S E R M O Y A

Zumarraga-ko eleizan

Vigilate, state in fide, viriliter agite (I. Cor. 13.5.) Erne zaude-te, iraunzazute fedean, gízarkiro eginzazute. S. Paúlok Corinto tarrai lenengo eskutitzaren amairugarren buruan, bost-garren biur-sachoan.

Gipuzkoako Ekautari Jaunak:

Nere anai maiteak:

Bildur aundiarekin asi bearnukela gaur zuen artean itzegiten guztien begien aurrean dago: bada, alde batetik nere chikitasuna eta Euskaldun erri aundiaren jai eder oetan zer bait eginkidatzeko nere ezereza, ta bestetik euskal izkuntz ederraren nere jakifíeza, gaztechoa bada, edo obeto esateko, umen nitzan, nere erri onetatik irtenitzanean, eta erdaldunen artean ogei ta amazazpi urte oetan bizi izanaiz. Ala ere, nere anai maiteak, Gipuzkoako ekautari jaunak jaizkidatu edo diñatu zienian itzaldi au, erri onen semea naizelako, nere chikitasunari eskeñitzea, eskeñze onegatik eskerrak emanik, zama edo lan au nere ga-

ñian gogoz eta pozik artunuban. Ezagutzen det, bada, euskaldunen biotzukia, eta etzeratela zuek toki onetan, etorrera ugari onekin, batatu, itzaldi eder bat entzuteko asmoan, baizik euskaldun baten aotik Jaungoikoaren itz doatsu edo santua gogoz aditzera: eta orregatik, badakit barkatuko dirazutela nere euskal-izkuntza ederraren jakineza; eta beste aldetik ni, zuek bezela euskalduna naiz, euskalduna biotz eta animatik, lau aldetik euskalduna, mendi bedeinkatu oen lenengo diazallearen seme zuzenero erorria naiz, eta ez da nere zañetan odol tantorik, euskaldun oso osoa ez danik. Orregatik, gure erri zorioneko ontasun ta omenaren aldedari ta maitatzalle zinzua izanaz, ez nuban galdu nai mugaldi aín on au, Euskal-erri maitearen jai oetan zerbait nere aldetik ipiñi gabe. Ara bada, nekez ere, oraindik, aldian alegiñaz, zuen animaren onbidearentzat zer edo zer esango det itzaldi laburrean. Baño zer esango dizutet? Gure lege zar maiteen denboran bezela, Ekautari jaunen, asmo guztiz onarekin artutako, erabakitaz, batu zerate Probinziko zorionaren billa. Emen aurreratuko dituzute zuen sariyakín Jaungoikoak lurrean aín ugariro utzi dizkigun emaitzak. Gaur arratsaldean eta bigarikusikoditugu lotoskari otsegunaren neurtitza ederrak guztiyen aurrean sariztatuak, doandituak edo alabatuak izango dira Euskal-erriko kondaira chit politaren izkribatzal-leak: antolariak edo musika-otsallaren egille chit gaiak, aitzurleak, nekazariak, aberezaiak, langille chit zinzuen bear ta nekeak beren sari ondo irabaziakin ikusiko ditugu agirian onoratuak. Gaur goizean batu gera Eleiz eder onetan, gure Jaungoiko emantzalleari, aurten Probinzi osoari egin dizkion mesede guztiagatik gugan dagoanez, biotz biotzeko barru barrutik, esker beteak emateko; zeruko sari chit opagarriak ugari eskatzeko, eta mundu onetan bere lege doatsuetan beti zuzen ibiltzeko, indar berriak bere esku guziz onetik ioriro edo ugariro artzeko: etorrigerá ere Jaungoiko Jaunari gure aldetik aldegun mendetasuna ematera, gure Fedearen agiria ez bakarrik lotsik gabe baizikan ere gogoz eta mundu guztian aurrean egitera eta biotzeko poza arpegian eramanaz, eta itz batean esateko, etorrigerá gure anima, gorputz, odol ta dauzkagun gauza guztiak Jaungoikoaren eskuetan ipintzera. A! Probinzi zorionekoa! O agintari kristauak! O erri Fedez bete! ¿Nun ikustenda, gure begiak emen ikustendutena? ¿Nun juten dira eskutik, egun cetan, zeruba ta lurra, Jaungoikoa eta erri osoa?

¿Nun alkartzen dira, Euskal-errian bezela, lurreko sariyak eta ze-

ruko doaiak? Au egitendu Euskal-erriko Fede eragilleak! Fedeak, bai Fedeak! Fede eragillearen ekarrai chit gosoa da au, au Fedearen ondorea baizik ez da. Bai, erri zorionekoa! Fede onek zure izaera diruri, eta zure ezaugarria bezela izanda beti. Bada, nere anai maiteak, au ikasi dezute zuen aita ta amaren aotik; au legea bezela, zuen anziñako gurasoetatik artu dezute; au bere legeetan, au bere itzetan, au bere egiñetan, naiz baserrian, naiz erribilduan, irakurri, aitu ta ikusi dezute. Gure aitonen egunak gogoratuaz, esanleike, nolabait, Fede eragille au begiakin ikustenzala, belarriakin aditzen zala eta aizean bertan asnasa artzean eraten zala eta biotz barru barruraño sartutzen zala. Au da, bai, gure izaera, gure ezaugarria bezela! Emendik dator Euskal-erriaren ontasun egiazkoa: emendik bere omen eta izen garbia; emendik erri guztien Eusltal-erria-ganako begiramena. Fede au, Euskal-erri maitea, gordetzen dezun artean, ez da zure argi garbia itzaliko, zure izar distiatzallia ez da illunduko, zure eztidun poza, ta zure pake biguñia ez da atzekabetuko: eta lurreko zoriona, izango zaitzu zeruko ontasunaren bide zuzena. Au ala izanaz, nere bidea chit garbia agertzenda: ez da gaitz asmatzea zertzaz nik itzegin bear dedan. Ipintzean bada nere ale chikia zuen jai aundi oetan, utziaz beste itzgai guztiak, Fede eragilleaz bakarrik itz labur batzuek esangoditut: ustez gure Ekautari jaunak, nere anai maiteak, Gipuzkoaren ontasunarako batuak, ondasun betearen ondekida edo zimendua, au da, Fede eragilleak izan bear duala, bizi onetan, zuen neke ta lanen buruztaya edo koroia. Onegatik asikonaiz adierazi naian: Fede eragillearen aunditasunak gure oniritzi osoa eskatzen duda, eta gure egunetan Fedeak dauzkan etsaiagandik ura gordetzeko gure kemen edo indarte guztia beardala. Jaungoikoak egin nai dezala nere itzaldia izan dedilla danoren adimenak argituaz, biotz biotzeko barru barruraño sartuko dana. Eskatu dezaiogun berari onetarako beardegun argi ta laguntza. Jaungoiko guztiz doatsua! argiaren argia, doi guztien emantzallea, eta ondasun guztien iturburua! Eman zaidazu zure argia, bialdu zadazu zure grazi doatsua, piztu zazu gure adimenean zere argia Fedearen aunditasuna ezagutu dezagun eta indartu zazu gure biotza Fede au etsai guztietatik gizarkiro gordetzeko asmo sendo sendoa artudezagun. Ala eskatzen dizugu bene benetan eta umilkiro Eleiza onetan batu geran guztiok, zure Ama maitearen bitartez. Agur Maria.

Gipuzkoako Ekautari Jaunak:

Nere anai maiteak:

Zenbat eta onagoak diraden gauzak, anbat eta ardura geyagorekin onebestetu, zaitu eta gorde bear dira. Ori danez ¿zer esan bearko degu Fedearen gañean? ¿Ez da Fedea birtute guztien argia bezela? Ez da San Paulok dionez zeruan ichoiten ditugun ondasun zorionezkoen ondekidea eta sustraya? ¿Ez da lurrean Jaungoikoaganatzeko eta bere doiak gureganatzeko bide bakarra? ¿Zer dirade Jaunaren aurrean santu aundienen birtute miragarriak Fede bage? ¿Zein gordekoda animako etsaien gaitzetatik mundu onetan, eta infernuko sutik bestean Federik bage? A! Fedearen aunditasun eta indar miragarritzkoa! Jesukristo gure Jaunak Ebanjelio santuaren alde askotan erakusten digu Fedearen aunditasun eta indar miragarritzko au: Gogoratu ezazute nola Jesukristo gure Jauna Tiro eta Sidon-eronz laguntza ugariakin ibiltzean, emakume on batek diadarka bere alabaren osasuna eskatzen zion, esanaz: «Jauna, Dabiden semea, errukizaita nizaz, nere alaba diabruak min-kaistuta dago». Jesús guztiz onak, ez dio beintzat begiratu? ¿ez dio itz bat bederen esango? Aditzen badu ere adierazten ez du: San Pedro eta beste apostoluak, diadar izugarri aiekin asperturik, Jaunari erre-gutu zioten onela «Jauna, bialdu beza emakume ori, bada diadarka dator guri jarraika». «Ez nau Aitak bialdu, eranzun zuan Jaunak, Israelko ardi galduen billa baizik». A! emakume errukigarria! ¿zer egingo du gajoak? Seme Jaungoikoak bene benetan dio bere Aita Betikoaren agindea edo legea dala mirariak Israelitarrentzat bakarrik egitea. (Al da zeru-lurrean Jaungoikoaren agindea indarbagetzeko eskubiderik? Ez da ala ere eranzuera onegatik ama on ura bildurtu eta atzera-tzen, baizikan Jesusen aurrean belaunikaturik: «Jauna, esaten dio, lagundu zaidazu». ¿Ez da Jesusen biotz laztana eskaera berri onekiñ errukituko? ¿Ez du beintzat emakume au itz bigun batekin poztuko? Guztientzat oso biotz biguna dana, emakume onekin bakarrik gogorra izango al da? Ala diruri. Iñoiz ere uste det gauza miragarritzkoenbat erakutsi nai digula Jesukristok Ebanjelioko gertaera onetan. Jesukristo gure Jaunak, emakumeari begiratuaz: «Ez da egoki, esan zion, semeen ogia chakurrai botatzea». ¿Noiz irten dira onlako itz gogorrak Jesús maitearen aotik? Berriz esango det mirari aundienbat ezkutatzen dala emen. Bai egiaz mirari aundia! Bada emakumeak Fede aundiarekin eranzutean: «Egia da ori, Jauna, baña chakurchoak ere bazkatu-

tzen dira nagusiaren maietik erortzen diran ogi-apurrakin»: «Emakumea», esan zion Jesukristok oi ezbealako gauza aditu bazuen bezela, «aundia da zure Fedea, eginbekizu nai dezun bezela». A! gertaera ikusgarria! A! Gauza bene benetan miragarria! ¿Nola autsitzen da Jaungoikoaren agindea? ¿Nola biurtu ta itzuli da Aita Betikoaren epai edo legea? Au da, nere anai maiteak, Fedearen eskubidea, au bere almena, au bere indarra. Esan leike, santuak dioten bezela, gertaera onetan erakutsi naidigula gure Jaunak, Fedeak, Jaungoikoaren erruki eta ontasunarekin elkartuaz gudatzean, beraren guzi-ala bera, nolabait garaitzen duala. Ber bera erakusten digu *emorroisa* dioten emakume ura sendatzean: *Fides tua salvari fecit: zure Fedeak sendatu zaitu*.

Ber bera ichuari ikustea ematean, Fedearen egintzak lenago eraginiz: au Euntariaren morroia osatzean: ause ikustendegu Ebanjelio santuaren beste gertaera askotan.

Zorrozkiro erakustendigu San Gregorio Nizenok itz batekin izendatutzen dituela San Paulok, Fedea eta *Verbo* edo Seme Jaungoikoa. ¿Zergatik au? dio San Gregoriok. Guri agertzeko Fedeak, gure adiñaren sortze edo fruturik onena, au da, gure adiñaren ala esateko *Verbo* gizazgañekoak daukala indar bat, *Verbo* Jainkozkoaren indarraren antzekoa. Seme Jaungoikoa ez da Aita Jaungoikoaren anz bizia ta persona bakarrik, baizikan ere Aitagandik artzendu ugaritasun miragarri ura, Aitarekin batean, Espiritu Santuaren asiera izateko. Senie Jaungoioak Aitagandik artzen duan argia, ez da bakarrik ederra eta distiatzallea, baita irazekia ta sutua ere, su Jainkozkoa irazekitzeko. Alasé Fedeak, ez du adimena argitzen bakarrik, baizikan indarra emanik ere. Jaungoikoaren onesgunarekin edo maitetasunarekin batean zeruirabaziak egiten ditu. *Fides quæ per charitatem operatur*. Eta biotzari indarra ematean irazeki eta sututzen du Jaungoikoaren onorea kementiro billatzeko, eta Bera birtute arrigarriakin, biotz biotzetik serbitzeko. Seme Jaungoioak artzendu Aitagandik betiraunde edo eternidadea, eta onekin begiraldi batean ikusten du jundana, oraindarena eta etorrikodana: era berean Fedeak, dio San Bernardok, nolabaitko betiraundea daukana, bada asieraño igorik ikustendu Jaungoikoa, begiratzen du jundana, aurrean dauka oraindarena, eta begiratu batekin bezela ezagutzendu etorrikodana. *Ita est ei nihil prætereat, nihil pereat, præeat nihil*. Seme Jaungoikoaren bitartez zeru lurreko gauza guztiak utsetik ateratzen ditu Aita Jaungoioak: ala ere Fedearen

bitartez asitzendu gure animaren donestea, aurreratu ta geitzendu eta guziz osotzendu.

Trentoko batzarre doneak, azaltzean San Pauloren itz aiek: *Sine fide impossibile est placere Deo*, erakustendigu Fedea dala gure donestearen asiera ondekida eta sustraia. San Paulo, birtute guztien alkartasunaren ezagutzalle guztizkoak ozta birtuteen gañian itz-egitendu, Fedea aurretik edo ondoren aitatu gabe, onen eginkizuna agertu dediñ. Bere eskutitzetan, ez beiñ edo berriz, baizik askotan, argiro azaltzen digu Fedearen indar miragarritzko au, eta Patriarka zarren gertaldi autatuakin ber-berak, ontzat emanik, utzi digu. Geiago eman zuen Abelek, Kain bere anaiak baño. Zergatik? ¿Etzan berdiña anai biak Jaungoikoari emana? Bai, berdiña zan, baño ez berdinkiro emana. Abelek Fedearekin. Fede gabe Kainek: or daukazute Fedearen indarra. Abraanen mendetasuna izugarritzkoa izan zan; baño ez mendetasunagatik, baizikan Fedeagatik sariztatua izan zan: Sinistu zuan Abraanek, dio San Paulok, eta niendetasuna artu zion Jaunak bere donestasunerako. *Credidit et reputatum est illi ad iustitiam*.

Apostoluaren itz-era onegatik ausartu edo atrebitzenda San Juan Krisóstomo esaten, ezerchore balio ezdutela birtuteak Federik gabe. Etzan biotzukia dio Santu onek, Abeli bere eskeiñtza eman-eragin-ziona? Etzan mendetasuna Abraani bere seme kutuna eriotzarako eskeñ-eragin ziona? etzan Job santuaren eramankizuna ainbeste zorigaitz, gaisotasun eta miñ ikaragarritzkoak aiñ pakean eraman eragin-zizkana? Etzan Moisesen onginaia edo karidade sutsua bere erritarren ordean bizia ta anima Jaungoikoaren eskuban ipiñi egin ziona? Ez, dio San Krisóstomok, Fedeak eginditu gauza aundi oek guziak. Birtute oiek egiaz, santu oen biotzetan zeuden: egia da Moises santua onginaia sutsuz beteta zegoala, eta bere bizia ta anima, Israelko erriarentzat barkazioa iristeko Jaunari eskeñi ziola, baño onginaia au Fedeak bulzatu du eskeñi aiñ aundia egiteko: *Fides quæ per charitatem operatur*. Egiaz Job santuaren eramankizuna arrigarria da, baño Fedean dauka bere indarra: *Fides quæ per patientiam operatur*. Mundua bete du bere omenarekin Abraan patriarkaren mendetasunak, baño mendetasun onek, Fedeagandik artu du daukan aunditasun dana: *Fides quæ per obedientiam operatur*. Badakizute Abel gaztearen biotzukia Jaunaren doandiarekin goratua, begi guztien aurrean munduaren asieratik danoen jarrai-bidetzat ipiñia izan dala: baño ez biotzu-kiak, baizi kan Fedeak biotzuki onen bitartez ekarri zituen Abelengana

Jaungoikoaren begirada ongiroak: *Fides quæ per pietatem operatur*. Bai, Fedea da birtuteentzat, dio santu onek, Jaungoikoaren anz edo irudia bezela; eta nola diruak balio ez duen erregearen edo dierriaren irudi bage, ala birtuteak ezdaukate ondasunik Jaunaren begietan Fedearen ekanza edo marka eramaten ez badute.

Sine fide impossibile est placere Deo dio San Paulok; Fede gabe Jaungoikoa ezin serbitu leike. Orregatik San Agustinek pelajioen kontra esaten zuan: egite on guztiak, lan ta nekerik aundienak Fede bage illak zirala, ez dutela grazizko saririk bizi onetan, ez zorionik bestean. Egin itzazute doangi edo limosna ugariak; gorde zazute gorputz eta animaren garbitasuna aingeru antzian, eguzkiaren argia baño garbiroago; esarrea ezkutatuaz, eta arrokeria gogor oinpetuaz, arkumearen ochantasun eta biguntasunarekin aingeru ta gizonen aurrean agertzen bazerate ere, Fede gabe uts utsa, ezereza da ori, galdubak zerate eta mundu onetatik irtetzean, zuen animaren ikara bildugarriarekin aituko dezute, ichaso astinduaren orroa bezela, Jaungoikoaren itz ikaragarri ura: *Nescio vos*. Etzaitutet ezagutzen, etzerate nereak.

Bukatzeaz arrazoi oek esangodet au dala Fedearen izaera, zenbat eta geiago anbat eta gogorkiro egite guztiak goratzeko laguntzenduala; bada jakina da zuentzat, izate gizazgañekoan Jaunaren graziarekin izate onetara jasoak, egiten degula izate-gizarkoaren antzera. Eta nola, izate gizarkoan, zenbat eta argi geiago dan gure adimenetan eta on geiago gauzetan, anbat eta sendoago eta indarkiroago oiek opatu, billatu eta iristendiran: ala ere benaz, zenbat eta Fede geiago, anbat eta zeruko argi, doai, grazi eta birtute guztiak geitu eta ugaritzendira. Bai, emen daukazute santuen lan eta neke aundien arrazoia, emen billatu bear dezute santuen egite izugarritzkoen sustraia: emen Ayostoluen, eta beren eran ibilli-izandiranen lagun-urko edo projimoen ongina! ikusgarriaren arrazoia: emen onkerio edo martirien minkaitz artean eramanki izugarriena: emen eremutar santuen bazter guztiak ikara dituen miñari, laztasun, garraztasun eta ilduraen indarte arrigarriena: emen, konfesare santuen chit indarkiro birtute guztietan egitearena: emen Birjiñen aingeru-antzeko garbitasun gordeztearena. A! Fede indartsua! A! Fede goi, goikoa! A! Fede, Aita Betikoaren emaitza laztana! Seme Jaungoikoaren sari chit kutuna! Espiritu Santuaren doai goñoa!

Bai, Euskaldun maiteak, doai goi-goikoa, doai zerukoa, emaitz eder ederra, doandi guztiakin izar-etaraño goratugarria Jaungoikoaren ongilletasunetik bakarrik eta doairik datorkigun emaitza, da Fedea! ¿No-

la onebestetu edo estimatu bear da doai goi-goiko au? Zer lan ta neke eramangarriak izango ezdira doai ainbestekoa billatu eta gureganatze-ko? Euskal-erriko seme maiteak, igo zaitezte zuen adimenarekin zerura eta ikustean Jaungoikoak errukizko aiñ begira miragarriarekin begiratu dizutela negar goñoan urtu-zaitezte bere amorioan, eta irikirik ezpañak, ao-bete-betea, desegñ zaitezte atsegñ aundiarekin Jaunaren ontasunaren bendizio ta alabantzetan. Bai, Euskaldun maiteak, bada aiñ ugariro doaiñ eder au zuen animetan isuri du Jaungoikoak! Al'erri zorionekoa!, esango det berriz, ez zure irabaziz, baizikan Jaungoikoak bakarrik doai doariz emanaz Fede onekiñ aberastua izan zeralako! Eleiza Ama Santaren Kardenal jakinsu batek, orain urte gichi, ez bein bakarrik Loyolako pulpilotik euskaldunai itzegitean esaten zuan: «Euskaldunak, suzko biotza, burnizko besos»: esanaiaz onekin, Fede eragillea euskaldunen biotzetan eta egitetan ikusten zala beren izatea bezela. Bai, berriz berriztuko det sermoiaren sarreran esan dedana: Fedea da gure izatea bezela, Fedea gure onore aundiena, Fedeak, beste kristau-erri on guztiak gureganatzenditu eta Fedegatik maitatzen dute Euskal-erria. Esan leike munduari, oraiñ dagoan bezela, begiratuaz, kristau-errien artean dala Euskal-erria Jaungoikoaren seme maitatuena bezela.

II

Ikusi dezagun oraiñ, Fedea nola gorde bear degun bere etsaietatik. Baña esango dirazute: aiñ gauza ederra zeñek gordeko ez du? gauza aiñ aundia eta ontasun guztien iturria bezela dana ¿nork galduko du? ¿Zeñek bere indar guztiakin ez du zaituko? Ez da bear arrazoi aundirik ori egiteko. Asko da bere edertasuna eta ekartzen digun zeruko zoriona, bizi geran bitartean biotzean eta egintzetan idukitzeko eta azkenengo asnasan berarekin iltzeko. Ala izan bear litzake, onda itz egiten dezun euskaldun zinzua. Baña itzaldicho ori geienentzat anziñako diabruaren zelata eta sare gaistoa da, eta esan leike gure egun oetan diabruak bere sarea zabalago bota duela, eta miñez eta errukiz, baña egiaz esango det, geienak sara onetan sartu ta arrapatuak daudela. Fede eragille au aldan bezela idukitzeko Eliza Ama Santarekin ondo batuak egon beardegu. Fede au ez da bakarrik galtzen ezer siniste ezdanian, baizikan galtzenda ere Eliza Ama Santak sinisteko agintzen dituan egietatik, bat bakarrik ukatzen bada. Batzuek uste dute Fedean

daudela eta ezdute sinisten infernuko oñaze ta miñen betikotasuna. Eta oiek katolikoak dirala berak esatendute? Ez nere anai maiteak, oiek Federik ez daukate, oiek diabruaren sarian daude. Beste batzuek uste dute purgatoriorik ez dagola eta barkamenak (edo *induljenziak*) ezertarako balio ez dutela: eta oek katolikoak berak deitzen dira. A! jakiñeza negargarria! Oek diabruaren sarian erori dira, diabruarekin infernuko bidean dabilta. Baita ere badira eta oek millaka ta millaka, batzuek agirian, beste batzuek ezagirian, esaten dutenak, sinistean Kredo eta Fedeko siniskizun edo artikulok, ala ere, ez dutela sinisten Aita Santuaren utsegin-eziña. Auek ere, katolikoak izendatzen dira, baña ez dira katolikoak: diabruaren sarian arrapatuak daude eta orrela iltzen badira, diabruarekin beste mundura jutean Jesukristoren itz ikaragarri ura entzungo dute: *Nescio vos*. Etzerate neriak, etzaituztet eza-gutzen, Esan naidet onekin ezdala ain gaitza, baizikan, askok uste duten baño errezagua Fedea galtzea. San Paulok bere egunetako kristauai esaten zien: *vigilate, state in fide*: erne zaudete. Zergatik? Etsai asko gure aldamenian dauzkagulako: *state in fide*: iraunzazute Fedean. Zergatik? Gure Fedea etsai oek ausi ta lurreratu naidutelako: *viriliter agite*: gizarkiro egin zazute. Zergarik? Indar guztia etsai oek bota eta garaitzeko egin bear degulako. Fedean zaude? galdetzendu beste alde batean San Paulo berak: *Fide stas*? Fedeatatik zutik zaude? *Noli altum sapere sed time*. Etzaitez arrotu baizikan zaude bildurrez. Zergatik au? Erres-erreşa dalako Fedetik erortzea. Ala ere beste Apostoluak bere eskutitz edo kartetan erakutsitzen digute.

Beti izanda munduban Fedea gorde bearra, bada, zerutik ekarritako landarea da, ez da lur ontakoa, eta nola landare edo arbolacho erbestekoak alegin guztiarekin ill ezditezen, zaitu beardiran, ala, Fedeak, zerukoa dalako, alegin guztizkoak bear ditu, mundu ontan ondo iraundezan. Baña gaurko egunetan guztiz aundiagoa da Fedea gorde bearra, lenagoko denboretan baño. Bada alde batetik lenago Eleiza zan, Fedezaien Batzarre santuarekin, Fedearen gordetzallea, baña gaur, ¿nun dauzka Eleizak orduan zeuzkan almenak? Beste aldetik lotuta bezela dagoalako, esanleike diabrua askatuta dabillega, eta infernutik ekarrituala iñoiz aditu ez diran erokeriak. Zer aditzen da, zer irakurtzenda munduan? Eleizaren etsai agiriak esatendutena aditu ezin leike belarriak ichi bage: itz batean esateko, ez da gauzarik gure erreligio santuan oiek ukatu ezdutenik. Eleizaren etsai ezagiri-dianak edo estaliak esaten dute, Eleiza donea edo santua dala, baña gaizki egiten duala

liburuak eta eguneroko paper moldizkiratuak edo periodikoak gaitzetitzen, bada onekin bakoitzaren eskubidea legerik-gabe ausi ta oinperatzen duala: Orduan ¿nun da Eleizaren donetasuna? Esatendute Eleizak bere legeak emanleizkela; baña barau, bijili eta beste oien antzeko legeak gorde bearrik ez dala: orduan ¿nun da Eleizaren agintea? Aita Santua utsegiñ-eziña dala, baña gaizki gaurko aurreratzea gaitzetzi duala: orduan ¿nun da Aita Santuaren eziñ-utsegiña? Esatendute Aita Santua kristau guztien artzaia dala, baña bakoitzarena, au da nolabait esateko, gizonaren echeko bizieran, ez dierriko bizieran: oek egunero esaten dute bakoitzak nai duana esan dezakela, naiduana erakutsi dezakela, naiduana pensatu dezakela, nai duana izkribitu dezakela eta nai duan erreljioan bizi leikela; eta ez dakit zenbait eta zenbait erokeri geiago. Eta emendik datoz gaurko eguneko legez kanpoko libertade edo bakoitzat nai duena egitea, eta erokeri oek guztiak gaitzetzi ditu Aita Santuak infernutik irtendakoak bezela. Eta orlako gauzak erakusten dituztenak katolikoen artean bizi dira: nola, bada, gordeko da Fedea loitu gabe, beste askoen itur-buru diran ainbeste ta ainbeste izurritzko erokeri izugarri-arteana? Esango dizutet berriz San Paulorekin: *vigilate, state in fide, viriliter agite*. «Erne zaudete, iraun zazute Fedean, gizarkiro, indarkiro egin zazute». Zertarako? Fedea ainbeste etsaietatik, loitu gabe ondo zaitu ta gordetzeko.

Gaitz oni beste aundiago bat darraika: au da izkribitzen dana. Al gauza odolezko malkoakin negar-egingarria! Ez da zeru lurrean egi ta gauza onik, liburu charrak eta ugariro guztien gañian, eguneroko paper moldizkiratu getenak ukatu ez dutenik. Emen dago gure eguneko izurri tristia! Au da Fedearen etsai bildurgarriena! Au da diabruaren lanen artean gogorrena ta indarsuena. Au da, ezpata zorrotzena. Au da infernuko mingaño samiñez eta puzuniz betea. Gaur Jaungoikoaren kontra, bigar Eleizaren kontra, etzi Aita Santu, apezpiku, apaiz eta erreljiosoen kontra eguneroko paper oietatik askok zuzentzendituzte beren eraso guztiak, etzi damu Eleizako funzio, erromeri santu ta beste oituren kontra. Egun batean gaitzerako libertadeak goratzen, beste egunean Eleizako legeak lurreratzen, orain Jesusen biotzaren jaiera, Ama Birjiñaren errosarioa, santuen aunditasuna, baita ere San Ignazio gure Euskal-erriko seme aundienaren Lagundia oinpean ipintzen; gero Jordan Bruno eta bere antzeko gizonak doaindu edo alabatzen; alde batetik kristau onen zerua irabazteko lan ta nekeak, Sakramentu Santuen sarri-artzea eta beste onelako gauza on asko, farragarriak bezela

begiratzten, beste aldetik munduko alderdi gaiztoak alduen indarguztiarekin izar-etaraño jasotzen. Ez luke nere itzaldiak azkeniz izango, paper oietatik geienak, Fedearen kontra bazter guztietan zabaltzen dituzten erokeri ta zorakeri guztiak esan nai banituzke. Berriz esango dizutet San Paulorekin: erne zaudete, Fedean iraunzazute, gizarkiro egin zazute, Fedean daudenak beude ere bildurrez, doai maite au gichitu ta galdu ez dediñ gure artean. Au ala izan dediñ, ez det nere itzaldia azkenduko esonde bi zuei eman gabe. Lenengoa da: Euskal-izkuntz ederra ardura chit aundiarekin maitatu, gorde eta zabaldu dezazutela. Ez bakarrik chit ederra dalako, ez ere, jakintsuen ustez, chit miragarria dalako, ez ta ere, arrazoi aundia izanaz, Jaungoikoagandik zuzenero artudegulako, bada gauza guztiz jakiña da, ez dala euskara gizonen burutik irtena, baizikan Jaungoikoak gure lenengo gurasoi Babelen erakutsia; eta orregatik bakarrik ere Jaungoikoaren emaitz kutun-bat bezela maitatu, gorde eta zabaldu bear litzake: onak badira ere eralde oek, ez oiegatik, baizikan, Fedearen laguntza guztizkoa beti izandalako, orain ere dalako eta alase ere izango dalako egun ta eguzki. Au guztia begien aurrean dago, eta etzaituztet aspertuko gauza aiñ jakiña agirian ipintzen, au da, euskal-izkuntza gorde ta zabaltzeko. Leku santu onetatik, Fede laguntzaren gordetzalleak bezela biotz-biotzetik eskerrak emanik esango dizutet: Aurrera, nere Ekautari jaunak, aurrera zuen erabaki on onetan. Emen zaudeten erakusle maitteak: zuei eta zuen lagunai bene-benetan eskatzen dizutet Fedearen laguntza au, euskara maitagarria, umeen artean gorde ta zabaldu dezazutela. Eta zuei, nere anai apaiz-jaunak, eskatzen dizutet arren, errietako anima zaiak zeraten ezkerro, alegiñ guztia euskara gorde ta zabaltzen ipiñi dezazutela. Guztiai azkenik, anai maitteak, eskatzen dizutet Fedearen laguntza au gure itzkuntz ederra maite, gorde eta zabaltzeko alegiñ guztian, eta ontarako, echean, kanpoan, artu-emanian, sal-erosian, euskaraz beti mintza zaitezteela.

Beste esondea da: Eleizaren eskutik joan beardegula bide onetan gure Fede maitea gorde bear badegu. Gure erritar eta Patroi San Ignaziok eman zizkigun orretarako esonde chit jakintsuak ejerzizioetako liburu santuan. Egon zaitezte beti Eleiza Ama Santuarekin bat-batuak: sinistra zazute berak sinisten duana: esan zazute berak esaten duana, berak maite duana maite zazute: berak doanditu edo alabatzen duana, alabatu ezazute: bere lege guztiak, ez bakarrik itzez, baizikan ere egin-tzaz onoratu, eta goratu itzazute: itz batean, Aita San Ignaziok dion

bezela, eleizakoiak izan beardegu, edo Eleizarekin aiñ bat-egiañak egon beargera ze, Eleiz Ama Santak esaten badigu beltza dala gure begietan zuria iruditzen-zaiguna, geiago buruba nekatu gabe, gure arrazoia eta gure irudia oinpetuaz, berealañe, dudarik gabe, beltza dala esan zugun.

Onekin eta Jesusen biotzaren, Ama Birjiñaren, San José eta San Ignazioren jaierearekiñ, egiño dituzute zeruko egiñak, gordeko dezute garbi-garbi zuen Fede eragille maite-maitea, lurrean, biotzeko pakean biziko zerate, bear dezuten ontasuna Jaungoikoak emango dizute, Euskaldunak benaz, bene-benetan izango zerate eta zuen semeai Fede maitea, diruba baño aberastasun ohea lagatzean, mendi eder oen artean beti bizi dediañ, izango da zuentzat, lurreko lana zerurako bidea. Jaungoikoak berak ala egindezala zuekin ta nerekiñ. Eskatu dezaiozun berari Ama Birjiñaren, San José ta San Ignazioren bitartez eta oraingo eskaera berritu dezagun gure Jesús maitea meza erdian zerutik aldarera etortzen darian, esanaz: Jesús guztiz maitea: Euskal-erriko biotz guztien benaz Jauna ta Jaungoikoa, ez biotzen Jauna bakarrik, bai ere Euskal-erriko eche ta gauza guztien Jauna, bada eche guztiak zure mendean daukazkigu: Jesús maitea, Euskal-erriko Jauna, Jabea eta Jaungoikoa! Aitu-ezazu gure erreguba, emaguzu zure argi ta indarra, Fede maitea ill arteraño guztiz gordetzeko. Eskatzen dizugu doainditua izan dedilla, beti-beti, mendi eder oetan zure izen goigoikoa, bizi zaite gure artean, gure errege gaiñ-gañekoa izanaz, eginbedi orain ta beti Euskaldun-errian zure borondate adoragarria, eman iguzu ere zure graziarekiñ, lurreko emaitzak, eguneroko ogia: eta barkatuaz gure pekatu guztiak, gaitz guztietatik gorde gaitzazu eta gure Fedean ainbeste ta ainbeste etsaien artian zaitu gaitzazu anima guztiarekin serbitzeko eta eriotzeko orduan zure biotz maite maitearen laguntzan, azkenengo asnasa ematean, zeru eder ta zorionez betera eraman gaitzazu. Oek dira, Jauna, Euskal-erriko eskaerak.

Nik nere aldetik esango dizut: Jauna, begiratu ezazu erri onen Fedea eta bere eskaerak aditzean, esaizu, askotan Fedegatik esan zendue-na, lurrean bizi izanziñan artean: *Magna est fides tua, fiat tibi sicut vis*. Euskaldun-erria, aundia da zure Fedea, egindedilla naidezun bezela. Ala izan bedi, Aitaren, Semearen eta Espiritu Santuaren ize-nean.

A. M. D. G.

